Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 18 maja 1933 r. 123.

T r e ś ć n u m e r u:

--:§:--

ŁOTWA:1."P e h d e j a B r i h d i" o "D n i u W i l n a"."Pehdeja Brihdi" Nr.106 /V.1933/:14 maja cała Litwa pogrążyła się w smutek z powodu Wilna, które już 14-cie lat jęczy pod obcem jarzmem. Naród litewski krzepi jednak siły w kierunku odzyskania Wilna. Od ławy szkolnej począwszy zaszczepia się młodzieży myśl o walce. Ruchowi temu przewodzi Związek Wyzw.Wilna. Przy związku tym istnieje Żelazny Fundusz Wileński, który łoży na walkę z polonizacją okupowanej części Litwy i na szerzenie idei wyzwolenia Wilna przez wydawanie dzienników, książek i t.d. Oby jak najrychlej spełniły się nadzieje litewskie i na Górze Gedymina powiał trójbarwny sztandar litewski. Wilno było i będzie stolicą Litwy.-

2. "L a t v i s" o s t o s u n k u L i t w y d o p a ń s t w b a ł t y c k i c h ."Latvis" /z 14.V.1933/:W sierpniu r.b. w Kownie odbędzie się zjazd samorządów państw bałtyckich. Samorząd kowieński się dowiedział, że przedstawiciele Łotwy i Estonji mają wysunąć na zjeździe sprawę związku państw bałtyckich. W związku z tem burmistrz kowieński Graurogkas odwiedził ministra Spraw Zagr.Zauniusa, z którym sprawę tę omówił. Graurogkasowi oświadczył Zaunius, że zjazd samorządów nie jest kompetentny, by rozstrzygać sprawę założenia związku bałtyckiego. Dlatego też sprawy tej nie można wciągać do programu zjazdu.

Burmistrz kowieński ma poinformować o tem przedstawicieli Łotwy i Estonji, O ile ci ostatni pomimo wszystko zechcą wciągnąć tę sprawę na porządek dzienny zjazdu, możliwą jest rzeczą, że zjazd zostanie odłożony.

Litwa obawia się związku państw bałtyckich, jak Żyd krzyża.-

3.D z i a ł a l n o ś ć a g e n t ó w H i t l e r a w Ł o t - w i e ."Pehdeja Brihdi" Nr.106 /V.1933/:Do Libawy przybyli w tych dniach z Niemiec dwaj instruktorzy, którzy podjudzają młodzież niemiecką przeciwko Żydom. Przybył również z Niemiec prezes pewnego towarzystwa niemieckiego Hartman, który prowadził rokowania z kierownictwem teatru niemieckiego, proponując przystosowanie się do hitleryzmu i zapowiadając, że w przeciwnym razie nie będą udzielane subsydja.-

4. Ł o t e w s k a p o l i t y k a w e w n ę t r z n a w u j ę - c i u B e r g a ."Latvis" /z 14.V.1933/:Po odrzuceniu przez sejm szeregu ustaw rządowych, wydanych na podstawie 81§ konstytucji wychodzi na to, że między rządem a większością sejmową brak porozumienia i że innemi słowy rząd nie opiera się na żadnej stałej koalicji. Ustawa o redukcji płac urzędniczych przyjęta była zapomocą głosów mniejszości. Wzamian za to rząd ma udzielić mniejszościom poważnych subsydjów. Mniejszości nie dopuszczą w ten sposób do polityki "narodowej",gdyż od poparcia mniejszości zależeć będzie trwałość rządów.-

5.Zapomogi dla mniejszości narodowych. "Pehdeja Brihdi" Nr.108./V.1933/:W tych dniach sejmowa komisja budżetowa wydzielała subsydja dla szkół rolniczych i innych organizacyj rolnych. W tej liczbie udzielono też subsydjów mniejszościom narodowym. Organizacje polskie uzyskały 6 tys. łatów, żydowskie kursa rolnicze 2 tys.łatów.

Postępowanie tego rodzaju jest bardzo dziwne ze względu na apaństwowe stanowisko Polaków.

ESTONJA:1.Dokoła przesilenia gabinetowego ."Vaba Maa" Nr.111./V.1933/: 11 maja naczelnik Państwa K.Päts oświadczył, że w obecnych warunkach utworzenie gabinetu przezeń jest niemożliwe, ponieważ przekonania polityczne partyj są sprzeczne,a zwłaszcza partji rolnej i osadników.-

"Rev.Ztg." /107/:Po wyrzeczeniu się przez K.Pätsa misji utworzenia rządu, przewodniczący parlamentu J.Tönnison zwrócił się do leadera partji nar.-umiarkowanej posła Kalbusa z prośbą, by ta partja przyjęła na siebie tę inicjatywę i wyznaczyła odnośnych kandydatów.

12 maja odbyło się zebranie partji narodowo-umiarkowanej, która dała odpowiedź następującą: "Frakcja uważa, że należy stworzyć gabinet pracy o pełnomocnictwach, oparty na większości partyj obywatelskich. W przeciwnym razie nie może się ona podjąć utworzenia rządu". Wynika z tego, że utworzenie gabinetu zależy od stanowiska partji agrarnej.

"Rev.Ztg." /108/:14 maja przybył do Tallina K.Einbund, z którym przewodniczący parlamentu J.Tönnison odbył naradę w sprawie utworzenia gabinetu. W wyniku tej konferencji K.Einbund dał odpowiedź odmowną.

Przewodniczący parlamentu doszedł do wniosku, że czas nastąpił, by wkroczyć na nową drogę do utworzenia rządu; należałoby znaleźć możliwości utworzenia zwykłego rządu koalicyjnego na podstawie wzajemnej umowy partyj. Wychodząc z tego założenia zwrócił się J. Tönnison skolei do leadera narodowej partji umiarkowanej posła Kalbusa i tu jednak otrzymał odmowę, którą poseł Kalbus motywuje tem, że wątpi, czy uda mu się pozyskać dla swego rządu partję starorolników.

15 maja zwrócił się p.Tönnison z tąż samą propozycją do przedstawiciela partji narodowo-umiarkowanej posła Kerema.-

2. Nowy sekretarz poselstwa polskiego w Tallinie ."Revalsche Zeitung" Nr.103./V.1933/:Sekretarz poselstwa polskiego w Tallinie, Białokur opuścił 15 maja r.b. swe stanowisko i ma się udać do Moskwy, gdzie zajmie stanowisko sekretarza poselstwa polskiego. Jego następca przybył już do Tallina.-

3. Zmiany w układach handlowych ."Rev.Ztg." Nr.108 /V.1933/:Rząd postanowił przedłożyć parlamentowi projekt ustawy o tymczasowej mocy prawnej protokułów odnośnie zmiany zawartych z obcemi państwami układów handlowych do ratyfikacji.-

4.Udział Estonji w światowej konferencji gospodarczej ."Vaba Maa" Nr.109./V.1933/: Na 12 czerwca r.b. została zwołana światowa konferencja gospodarcza, która odbędzie się w Londynie. M.in. zaproszenie otrzymała również Estonja.

Skład delegacji estońskiej będzie następujący: poseł w Londynie O.Kallas, konsul generalny w Londynie Markus i jako ekspert - attaché rolniczy poselstwa londyńskiego.

Ta sama delegacja poprowadzi rokowania z Anglją w sprawie stosunków handlowych.-

5. Sprawa reformy wydziału ekonomicznego na uniwersytecie dorpackim ."Vaba Maa" Nr.112./V.1933/.W "Vaba Maa" z dnia 14 maja umieszczono artykuł, poświęcony zagadnieniu reformy wydziału narodowo-ekonomicznego uniwersytetu dorpackiego.

Od dłuższego już czasu panuje przekonanie, że wydział nar.-ekonomiczny uniwersytetu nie stoi na wysokości swego zadania. Czyjaż to może być wina, jeżeli nie parlamentu, który nie dba o wiedzę

gospodarczą. A wyższe szkolnictwo? Dla niego wszakże wydział ten jest źródłem czystego zysku, podczas, gdy, jeśli chodzi o inne wydziały, musi jeszcze dopłacać. Zrobiono z tego wydziału źródło zysku, nic wzamian młodzieży nie dając. Szczególnie dotkliwie daje się odczuć brak fachowych sił wykładowych.

Wskazanemby było sprowadzenie z zagranicy paru profesorów, którzy są naprawdę kompetentni w zagadnieniach ekonomicznych.

6. Udział Estonji w międzynarodowej konferencji radjowej ."Rev.Ztg." Nr.107 /V.33/: Jako przedstawiciel Estonji zostanie wysłany na międzynarodową konferencję radjową prezes dyrekcji poczt G.Jalajas, który odjedzie do Lozanny 11 maja.-

7. Sprawa eksportu kartofli do Finlandji ."Vaba Maa" Nr.111 /V.1933/:Według doniesień "Sumen Sosialidemokraatti" zapasy kartofli w Finlandji wyczerpują się. Dlatego też Finlandja zamierza sprowadzić z Estonji kilka tysięcy tonn kartofli.

Największym odbiorcą kartofli jest firma /spółdzielnia/ "Elanto" w Helsinkach.-

FINLANDJA:1. 15-lecie uwolnienia Finlandji od bolszewików ."Vaba Maa" Nr.111 /V.1933/: 16 maja Finlandja obchodziła 15-tą rocznicę uwolnienia się od bolszewików. W związku z tem odbyła w się w Helsinkach wielka parada, w której wzięło udział 10 tys.mężczyzn w tem 2.800 żołnierzy, 1.800 członków "Kaitseliitu" oraz 1.500 byłych żołnierzy.-